

Sidste Stykke i Artikel 21 omhandler det delvise Bortfald af den i Kraft satte Protokol. Hvis den af Konferencen vedtagne Plan kan betragtes som værende traadt i Kraft, skal den Stat, som for sit Vedkommende ikke efterkommer den, ikke kunne nyde godt af Protokollens Bestemmelser.

6. PAGTEN OG PROTOKOLLEN.

Artikel 19.

Denne Protokol understreger og bestemmer nærmere visse Forpligtelser, der følger af Pagten. De Forpligtelser, denne Protokol ikke omtaler, berøres ikke paa nogen Maade. De bestaar stadig. Som Eksempler kan nævnes dem, der fastsættes i Pagtens Artikel 16, Stykke 3, nemlig Staternes Forpligtelse til gensidig at støtte hinanden for at formindske de Tab og Ulemper, der hidrører fra Anvendelsen af de økonomiske og finansielle Tvangsmidler, eller Staternes Forpligtelse til at tage de nødvendige Skridt for at lette Passagen gennem deres Omraade for Styrker, der deltager i en fælles Optræden til at haandhæve Forbundsforpligtelserne.

Efter Forslag af den schweiziske Delegation skal det endelig understreges, at denne Protokol ikke paa nogen Maade berører den særlige Stilling, Schweiz indtager i Henhold til Raadets Erklæring i London den 13. Februar 1920. Da Schweiz' særlige Stilling er forenelig med Pagten, vil den ogsaa være forenelig med denne Protokol.

III.

SAMMENFATNING.

Det synes ikke nødvendigt at føje yderligere Forklaringer til denne Kommentar til Artiklerne. Saavel Protokollens Hovedgrundsætninger som de enkelte Regler er klare.

Vort Formaal var at umuliggøre Krigen, at udslette den og tilintetgøre den. For at gøre dette, maatte vi skabe et System med fredelig Bilæggelse af *alle Stridigheder*, der overhovedet kunde opstaa. Det betød med andre Ord Skabelsen af et Voldgiftssystem, som ingen mellemfolkelig Strid, hvad enten den var af juridisk eller politisk Karakter, kunde undgaa. Det udarbejdede System lader ingen Dør aaben; det forbyder Krig af enhver Art og fastsætter, at alle Stridigheder skal afgøres ved fredelige Midler.

Men Voldgiftssystemets ubetingede Karakter maatte ogsaa gælde Forslaget som Helhed med Hensyn til alle Principspørgsmaal. Hvis der var et eneste Hul i Systemet, hvis man efterlod den ringeste Mulighed for nogen Magtanvendelse, vilde hele Systemet falde sammen.

I dette Øjemed foreskrives der Voldgift for enhver Art af Stridigheder, og Angreb bestemmes paa en Maade, der ikke kan foranledige nogen Vanskelighed, naar Raadet skal tage en Beslutning.

De samme Grunde førte os til at udfylde Hullerne i Pagten og at bestemme Tvangsmidlerne paa en saadan Maade, at det ikke var muligt at undgaa dem, saaledes at Følelsen af Sikke hed kunde have et fuldstændigt og endeligt Grundlag.

Endelig er Konferencen om Begrænsning af Rustningerne uløselig sammenknyttet med hele Systemet; *der kan ikke være Voldgift eller Sikkerhed uden Afrustning, ej heller kan der være Afrustning uden Voldgift og Sikkerhed.*